

ความเห็นในการวินิจฉัยคดีส่วนตน

ของ นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑ - ๒/๒๕๕๙

เรื่องพิจารณาที่ ๒/๒๕๕๘

เรื่องพิจารณาที่ ๓/๒๕๕๘

วันที่ ๓๐ มีนาคม พุทธศักราช ๒๕๕๙

ประเด็นวินิจฉัย

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องจะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

ประเด็นที่สาม หัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว จะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

ความเห็น

ประเด็นที่หนึ่ง มีเหตุยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากไม่ดำเนินการตามมาตรา ๘๒ หรือไม่

ผู้ถูกร้องได้รับจัดแจ้งการจัดตั้งเป็นพรรคการเมืองชื่อพรรคเกษตรมหาชน มีการเปลี่ยนชื่อหลายครั้ง เป็นชื่อพรรคคนขอปลดหนี้ พรรคไทเป็นไท และพรรคไทยเป็นไท ต่อมาผู้ร้องได้มีประกาศเรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคไทยเป็นไท ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๔

เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริหารพรรคไทยเป็นไท ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคไทยเป็นไท ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๕ กรณีเปลี่ยนชื่อพรรคไทยเป็นไท เป็นชื่อพรรคคนขอปลดหนี้

ผู้ถูกร้องได้รับการจัดสรรเงินสนับสนุนตามโครงการและแผนงานจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๑ โดยได้เบิกจ่ายเงินดังกล่าวแล้ว ผู้ถูกร้องจึงมีหน้าที่ที่จะต้องจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๕ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๖ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ซึ่งผู้ถูกร้องได้รายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินแล้ว แต่จัดส่งเอกสารหลักฐานไม่ครบถ้วนถูกต้อง ผู้ร้องจึงได้มีหนังสือแจ้งให้ผู้ถูกร้องจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ รายการค่าพาหนะเดินทางในโครงการค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมใหญ่พรรคไทยเป็นไท จำนวนเงิน ๑๖,๕๐๐ บาท และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ โครงการค่าเช่าอินเทอร์เน็ตของสำนักงานใหญ่ จำนวน ๗,๐๘๐ บาท เพิ่มเติม และ/หรือ เรียกคืนเงินสนับสนุนหากผู้ถูกร้องไม่สามารถจัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินดังกล่าวได้ภายในเวลาที่กำหนด ปรากฏว่าเมื่อครบกำหนดระยะเวลา ผู้ถูกร้องไม่ได้จัดส่งเอกสารหลักฐานตามที่ผู้ร้องแจ้งไป หรือชี้แจงเหตุผลที่ไม่จัดส่งเอกสารหลักฐาน และ/หรือคืนเงินสนับสนุนแต่อย่างใด นอกจากนี้ ยังปรากฏข้อเท็จจริงว่าผู้ถูกร้องไม่ได้ส่งเงินคงเหลือพร้อมดอกเบี้ย จำนวน ๒๘๘,๕๘๔.๔๕ บาท คืนกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ตามที่รายงานในแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ทั้งที่ผู้ร้องได้ส่งหนังสือแจ้งเรียกคืนเงินสนับสนุนดังกล่าวจากอดีตกรรมการบริหารพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องเพื่อมารับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมแล้ว

พิจารณาแล้วเห็นว่า แม้ผู้ถูกร้องจะได้ยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา แต่ผู้ถูกร้องก็ไม่ได้ชี้แจงหรือโต้แย้งแสดงพยานหลักฐานเกี่ยวกับการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้อง

และไม่มีพยานหลักฐานใดมายืนยันได้ว่าผู้ถูกร้องได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคผู้ถูกร้องถูกต้องตามความเป็นจริงตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ ดังนั้น เมื่อข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่าพรรคผู้ถูกร้องได้รับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ และได้จัดส่งรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนพร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งแล้ว แต่ไม่ได้จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบรายงานการใช้จ่ายเงินดังกล่าวให้ถูกต้องครบถ้วนต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนด กรณีจึงถือได้ว่า พรรคผู้ถูกร้องไม่ได้จัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ ให้ถูกต้องตามความเป็นจริง และยื่นต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งภายในระยะเวลาที่พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ กำหนด โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร กรณีจึงมีเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องได้ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓

ประเด็นที่สอง ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคผู้ถูกร้องจะจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้องตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ บัญญัติให้ในกรณีที่พรรคการเมืองต้องยุบเพราะเหตุอันเนื่องมาจากกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารของพรรคการเมืองนั้น จะจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมือง หรือมีส่วนร่วมในการจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พรรคการเมืองนั้นต้องยุบไป ซึ่งมาตรา ๙๗ นี้เป็นบทบัญญัติว่าด้วยผลของการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมาย ดังนั้น เมื่อมีเหตุให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งยุบพรรคผู้ถูกร้องตามมาตรา ๙๓ อันเนื่องจากพรรคผู้ถูกร้องกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคไทยเป็นไท ลงวันที่

๒๑ มกราคม ๒๕๕๔ และเรื่อง ตอรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคไทยเป็นไท ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นผู้ดำรงตำแหน่งอยู่ในช่วงระยะเวลาที่พรรคผู้ถูกร้องได้รับ และใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ จึงจะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็น กรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗

ประเด็นที่สาม หัวหน้าพรรคหรือกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องที่มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว จะต้องถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ หรือไม่

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘ บัญญัติให้ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคการเมืองใดเพราะเหตุอันเนื่องมาจาก พรรคการเมืองนั้นกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ และปรากฏหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าหัวหน้า พรรคการเมืองหรือกรรมการบริหารพรรคการเมืองผู้ใดมีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่ง เพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคการเมืองและกรรมการบริหารพรรคการเมืองนั้น มีกำหนดเวลา ห้าปีนับแต่วันที่มิคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น ซึ่งการจัดทำรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุน ของพรรคการเมืองในรอบปีปฏิทินให้เป็นไปโดยถูกต้องตามความเป็นจริงตามมาตรา ๘๒ นั้น เป็นการดำเนินกิจการของพรรคการเมือง จึงต้องจัดทำโดยหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๑๗ วรรคหนึ่ง ที่บัญญัติให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการ ของพรรคการเมืองให้เป็นไปตามรัฐธรรมนูญและกฎหมาย และมาตรา ๑๗ วรรคสาม ที่บัญญัติ ให้กรรมการบริหารพรรคการเมืองต้องรับผิดชอบร่วมกันในการดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ตามข้อบังคับ พรรคการเมืองและพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองนี้

ตามที่ผู้ถูกร้องยื่นคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาว่า ที่ประชุมใหญ่พรรคผู้ถูกร้องได้มีมติให้เลิกพรรค และคณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องหมดวาระเนื่องจากดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปี ตามข้อบังคับพรรค ตั้งแต่เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๘ จึงขอให้ศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคผู้ถูกร้อง โดยไม่เพิกถอน สิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรค เนื่องจากคณะกรรมการบริหารพรรคดำรงตำแหน่ง ครบวาระ นั้น ผู้ร้องได้ยื่นคำชี้แจงและเอกสารหลักฐานแสดงการดำรงอยู่ของพรรคผู้ถูกร้องตามหลักฐาน การดำเนินกิจการทางการเมืองในนามพรรคผู้ถูกร้องที่หัวหน้าพรรคผู้ถูกร้องได้แจ้งการดำเนินกิจการ ทางการเมืองต่อผู้ร้องมาโดยตลอด ปรากฏตามแบบหนังสือแจ้งจำนวนสมาชิกพรรคการเมืองที่เพิ่มขึ้น หรือลดลง (แบบ ท.พ. ๕/๑) ครั้งล่าสุด ฉบับลงวันที่ ๔ มกราคม ๒๕๕๙ ส่วนกรณีที่ผู้ถูกร้องชี้แจง แก้ข้อกล่าวหาว่า คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องหมดวาระเนื่องจากดำรงตำแหน่งครบ ๔ ปี นั้น ตามข้อบังคับพรรค ข้อ ๒๑ วรรคห้า กำหนดว่า ในกรณีที่มีเหตุให้คณะกรรมการบริหารพรรคพ้นจาก ตำแหน่ง ให้คณะกรรมการบริหารชุดดังกล่าวอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้รับแจ้ง การตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่จากนายทะเบียนพรรคการเมือง ดังนั้น คณะกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องจึงยังคงต้องอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะได้รับ การตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคชุดใหม่

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าพรรคผู้ถูกร้องได้จัดส่งแบบรายงานการใช้จ่ายเงินสนับสนุนในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ พร้อมเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินแล้ว แต่ไม่ได้ จัดส่งเอกสารหลักฐานประกอบการใช้จ่ายเงินดังกล่าวให้ถูกต้องตามความเป็นจริงต่อคณะกรรมการ การเลือกตั้ง อันเป็นการกระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๘๒ กรณีจึงถือได้ว่าหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้อง ตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหาร พรรคไทยเป็นไท ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๔ และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการ บริหารพรรคไทยเป็นไท ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ซึ่งเป็นผู้ที่ดำรงตำแหน่งอยู่ในช่วงระยะเวลาที่ พรรคผู้ถูกร้องได้รับและใช้จ่ายเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ในรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๔ และรอบปี พ.ศ. ๒๕๕๕ มีส่วนร่วม รู้เห็น หรือปล่อยปละละเลย หรือทราบถึงการกระทำดังกล่าวแล้วมิได้ยับยั้ง หรือแก้ไขการกระทำดังกล่าว จึงต้องถูกเพิกถอน

สิทธิเลือกตั้งมีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีความเห็นว่า สมควรมีคำสั่งยุบพรรคคนขอปลดหนี้ (พรรคไทยเป็นไท) ผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๓ เนื่องจากพรรคผู้ถูกร้องกระทำการฝ่าฝืนมาตรา ๘๒ และสั่งให้ผู้ซึ่งเคยดำรงตำแหน่งกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมือง เรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคไทยเป็นไท ลงวันที่ ๒๑ มกราคม ๒๕๕๔ และเรื่อง ตอบรับการเปลี่ยนแปลงคณะกรรมการบริหารพรรคไทยเป็นไท ลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๔ จะจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ หรือเป็นกรรมการบริหารพรรคการเมืองหรือมีส่วนร่วมในการจัดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่อีกไม่ได้ ภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๗ และเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งของหัวหน้าพรรคและกรรมการบริหารพรรคผู้ถูกร้องตามประกาศนายทะเบียนพรรคการเมืองดังกล่าวข้างต้น มีกำหนดห้าปีนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคผู้ถูกร้อง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๙๘

นายทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ